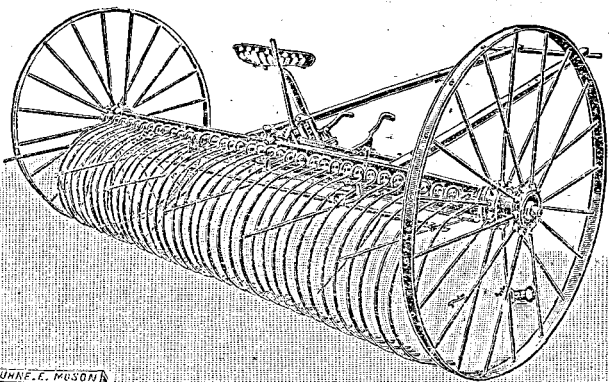

Motorhajtású cséplőkészletek

elsőrendű kivitelben.

Mindennemű egy és többsoros KAPÁLÓESZKÖZÖK, javított rendszerű „1912” Osborne

FŰKASZÁLÓGÉPEK,

legtökéletesebb New-Osborne KÉVEKÖTŐ-ARATÓGÉPEK, SORTRÁGYÁZÓ „Royal Drill” VETŐGÉPEK beszerezhetők: 2012

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókok saját kezelésben: Debreczen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r. t.-nél MOSONBAN

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes gép- és motor szükségleteinek beszerzésekor az E. K. A. R. T.

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától

kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

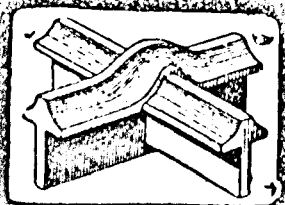
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

Szab:

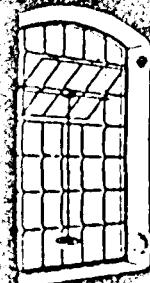
„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak

Egyedül gyártók — ismeretességek és költségvetéssel díjtalanul szolgálunk

vasszerkezeti és idomvasablakgyártók telefon: 8322

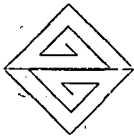
Leptér János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut. 16.

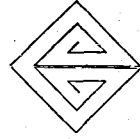
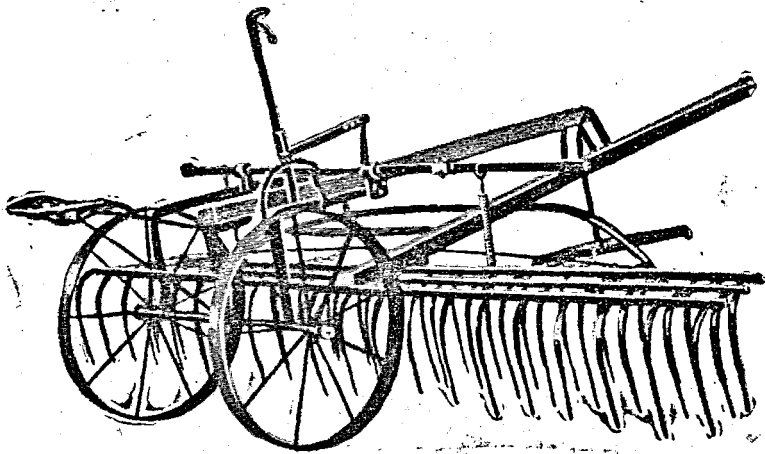
Ültetés után, ha a megcserepedett földfelületeket lazítani, a gyomirtást tökéletesen, olcsón és gyorsan akarja végrehajtani, használja az általunk importált eredeti amerikai

WEEDERT

amelyből már több ezer darab van legnagyobb megalégedésre munkában. — Szállítjuk 7 és fél és 12 láb szélességben, kerekre szerelve és állítóemelytűvel.

Legjobb acélanyag, tökéletes szerkezet; sok évi tapasztalat.

Használható minden hol, ahol a talaj kérgesedését akarjuk megakadályozni.

Tekintse meg állandó mezőgazdasági gépkiallításunkat.

Tekintse meg állandó mezőgazdasági gépkiallításunkat.

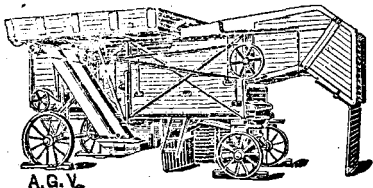
Használja továbbá a fejlődés későbbi időszakában „Avery Junior cultivator” kétsoros fogatos kapálógépet, „Plantage” egysoros fogatos kapálóékét és az erős acéllemezéből készült „Kézi toló kapáinkat”.

Bächer Rudolf – Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond** Budapest, VI., Teréz-körut 26.

2672

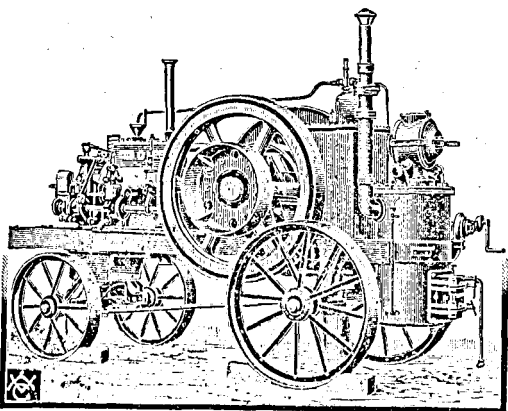
Az állami gépgyár gyártmányai:

A.G.V.

Acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

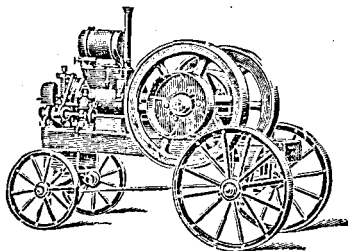
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés,
Könnyű kezelés!
Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.
Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
Könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

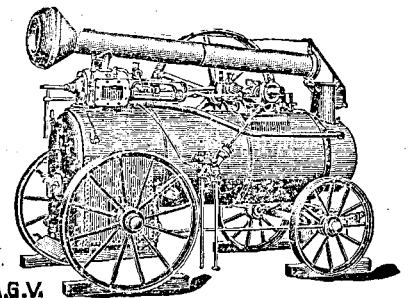
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szórával kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

Resicai tükörcélekék, Táracsaboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Erdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

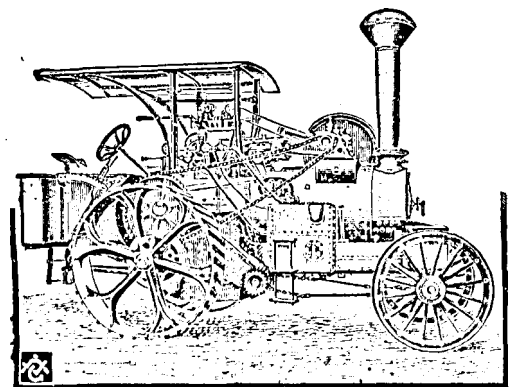

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmeztakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége Budapest, Váci-körut 32. Póktelepek: Nagyvárad, Debrecen, Temesvár

2021

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON-SZÁMA : 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Mezőgazdaság és parlament	221
Mit kell tenni az erdélyi gazdának birtoka jövődelmezőbbé tételére. Kovácsy Béla	222
Erdélyi magas combmivélés	223
Jegyzetek az állattenyésztési szakirodalomból. Dr. Schandl Károly	224
Egyleti élet	
Az E. J. M. Sz. T. Egyesületének	224
Vegyes közlemények	
A vetés. — A májusi fagy. — Az országos gazdasággyűlés előkészületei. A közgazdasági doktorok és a gazdák. — Az O. M. G. E. franciaországi tanulmányútja. — Stb.	224
Hirdetések.	

Mezőgazdaság és parlament.

Nemzeti erőnk ma egyetlen igazi forrásának, a mezőgazdaságnak, behatóbb parlamenti tárgyalása kívánatos lett volna. A nehéz és mindig bizonytalan általános gazdasági állapot, a mezőgazdaságnak az időjárás viszonyok miatt ma teljesen kiszámíthatlan helyzete szinte követelték volna, hogy nemzeti termelésünknek az az ága, amelyre a többi termelési ágak fejletlensége miatt az országnak beláthatlan időnkig építeni kell, vétessék igazán beható tárgyalás alá és mindenki a maga tudásával, tapasztalatával, kisebb és nagyobb egyéni erejével járuljon mezőgazdaságunk minél teljesebb kiépítéséhez. Ez a lefolyt költségvetési vitában nem történt meg, abból hiányoztak igen sokan, akik szavának mindig el kellene nyomtatékkal hangzania, mikor a magyar gazda és így a magyar nemzet ügye kerül szóba az ország tanácsában. Mindazonáltal nem volt terméketlen a tanácskozás, voltak annak olyan mozzanata, melyekben benne rejlett a haladást ígérő csira. Ghillány Imre báró miniszter röviden szólott, tömör beszédének programszerű kijelentések adtak súlyt. De hiányos volt a program a nemzeti birtokpolitika tekintetében, mert elmaradt a telepítés programja, bár kijelentette a miniszter, hogy a telepítési akciót elejteni nem akarja. Sajnálatos, hogy a miniszter nem szólt a kisgazdáknak földhöz juttatásáról, pedig ezek a kérdések igazán válaszra vártak.

Legnevezetesebb a miniszternek az a nyilatkozata, mellyel bejelenti a mezőgazdasági főiskola létesítését. A gazdasági társadalom immár két évtizede sürgeti a mezőgazdasági főiskola létesítését, nemcsak tudományos, de igen jelentős gazdaságpolitikai okokból. Hét évvel ezelőtt eljutottunk az előkészítő munkálatokig, azután elesettnek látszott a terv végképen, míg azt most szinte meglepetésként Ghillány miniszter megvalósítani készül. E terv szerint a mezőgazdasági főiskolát mint a pozsonyi egyetem négy évfolyamból álló fakultását tervezik. Az első két évfolyamot a pozsonyi egyetemen, az

utolsó két évfolyamot Magyaróvárott fogják szervezni és e célból a mai magyaróvári gazdasági akadémiát szerves kapcsolatba hozzák az egyetemmel. Az összes elméleti ismereteket a pozsonyi egyetemen külön e célra létesítendő tanszékeken fogják tanítani, Magyaróvárott pedig csupán a gyakorlati tanszékeket tartják fenn, minden évfolyam vizsgákkal zárul s a negyedik tanfolyamot sikerrel végzettek közgazdasági tudori oklevelet kapnak. A főiskola megnyitása 1916-ra van tervezve.

Sajnos, dacára az E. G. E. minden igyekezetének és minden nemzeti érdek kiabáló argumentumainak nem sikerült Kolozsvár részére megnyerni ezt az új alkotást, pedig itt nem választja el 40 kilométer távolság és a Duna a már meglévő régi egyetemet a gazd. akadémiától!

A miniszter magáévá tette a többtermelés jelszavát, amit ennek az igyekezetnek támogatására a kormány tehet, az elsősorban a népies gazdálkodás színvonalának emelése. Ehez jó közigazgatás, a gazdasági társadalmi intézmények megerősítése, célszerű és következetes gazdasági politika és ami a fő: pénz kell. Sajnos a szükséges pénzérő ma egyáltalán igen korlátoltan áll rendelkezésre s a tárcá feltelének fejlődése egyáltalán nem lelkesítő. Igen jelentékeny kérdések nem mozdulhatnak előre, ennek a tárcának a körében évről-évre gyakrabban hallatszik a szomorú íge: »Nincs fedezet« és ezzel bizony nagyon sokszor épen a többtermelés jelszavának az érvényesülése van megbénítva. A mezőgazdasági közigazgatás a kísérletek korszakát éli, a gazdasági beavatkozás politikája miniszterről-miniszterre változik. Ügyszeret, idő és pénz kell hozzá, hogy a helyzet a maihoz képest jelentékenyen változzék.

Másik serkentő tényezője a többtermelésnek az értékesítés szervezése, különösen a jó vámpolitika. Ez utóbbira nézve a miniszter kevés szóval csak annyit mondott, hogy a balkáni államok élőállatbehozatalát ez idő szerint nem tartja megengedhetőnek. Ezt a kijelentést a magyar gazdasági társadalom csak úgy értelmezheti,

A gazda nyári

szükségletei:

Arató- és fűkaszázó-gépek, a Magyarországi Nemzetközi Aratógép Társaság híres Mc Cormick gyártmányaiából,

gőz és motoros cséplő-gépek, rosták, trieurók, stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagsővek, állatgyógyászati eszközök, aszfalt és kátrányfedélpapírok, baromfitenyésztési requisitumok, építési anyagok, fedőeserép, halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsírok, peronospora permetező, rétgyalu, szénaforgatók és gyűjtők, szénkénegecskendők, permetezőanyagok és szénkénege, szivattyúk, szőlőtrágyák, szőlőmivélési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozó gépek, tűzoltó felszerelések stb.

Tenyész és ígás állatok,

AZ

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG

utján

Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt

személyesen, vagy levélelleg, garantált minőségben kedvező feltételekkel,

leggyorsabban és

legolcsóbban

szerezhetők be.

3059

Legelőnyösebb beszerzési forrás!

Olajok, kenőcsök.
Cséplési szenek.
Zsákok, ponyvák.
Tenyészállatok.

BIZOMÁNYI SERTÉSHIZLALÁS.
Fűkaszázó :: Aratógépek :: Répakapák.
Védő- és oltóanyagok (lépfene és sertésorbánc stb)
Sinapin vadrepce irtásra Clorbarium répabogár irtásra

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 29. szám

hogy beláthatatlan idő ez, vagyis: soha! Mert emberi számítás valószínűsége szerint soha el nem következhetik az az idő, amikor magyar kormány, magyar parlament belemenjen a magyar mezőgazdaságra olyan veszedelem felidézésébe, amit a balkáni élőállatbehozatal jelent.

Ezek voltak jelentékenyebb eseményei a földmivelésügyi tárca költségvetési vitájának, kívánatos, hogy ahhoz eredmények fűződjenek.

Mit kell tenni az erdélyi gazdának birtoka jövedelmezőbbé tételére.

Irtá:
Kovácsy Béla.
I.

Az 1912-1913. év valóságos csapisként nehezedik Erdélyre. A csaknem folyton szakadó eső, a romboló árvizek, nemcsak a rendszeres gazdálkodást tették lehetetlenné, de sok helyt lehetetlenné tették a már kész termények behordását, cséplését, értékesítését. Ha tehát hiányosságot tapasztaltunk az erdélyi gazda gazdálkodási rendszerében, ne tekintjük két évet, hanem menjünk vissza 1911-re, amelynek adatait mint egy teljesen normális év gazdasági adatait fogjuk felhasználni állításaink bizonyítására, s ezen adatokból kifolyólag fogunk rámutatni azon eljárásokra, amelyeknek keresztülvitelével Erdély termőföldjeinek megjavulása, termésátlagainak fokozódása — nézetünk szerint könnyedén érhető el.

Mert nem lehet elvitatni, érzi ezt az erdélyi gazda maga is, hogy gazdálkodása terén nem mindenben jár el helyesen s hogy ezen helytelen eljárásának következménye birtokának nem kellő jövedelmezősége. Csak épen nem találta még meg a helyes utat, amelyre rátérve termésátlagait fokozhatná, jövedelmét emelhetné. E tekintetben akarom szerény véleményemet nyilvánítani és magam fogok a legjobban örövendeni, ha javaslatomat csak némi siker is fogja koronázni.

Konstatálnom kell mindenekelőtt, hogy Erdély főterményét a buza és tengeri képezi és belátható időn belül ezek is fognak főtermények maradni, mert ezeknek értékesítése legkönnyebb, s valószínű, hogy jövedelmezőségük is a legnagyobb a mai megdrágult munkáviszonyok között. Hiszen 1911-ben is Erdélyben 736.000 hektár buza és tengeri vetés volt, holott egyéb vetemények az ugarral együtt fél ekkoránál alig nagyobb területet foglaltak el.

Oda kell tehát törekedni, hogy különösen a buzának termésátlagát fokozza az erdélyi gazda, ami már a magyarországi termésátlagokhoz viszonyítva is könnyen fokozható 3-4, sőt több métermázsával országátlagban, mert hiszen Erdély buzatermése az ország összes kerületei között a legalacsonyabb, s messze mögötte marad a magyarországi állagoknak.

Ennek a bizonyítására a hivatalos statisztikai adatokból összeállítottam az alábbi táblázatban a magyar birodalom kerületeinek hektáronkénti termésátlagát búzából és tengeriből 1911-ben, ugy nem különben az ugartartás nagyságát százalékokban és végül a szuperfoszfát fogyasztás nagyságát kg-okban, a szántóföldi terület kat. holdjára.

	Buza		Ugar-tartás %	Szuperfoszfát fogy. kat. holdanként kg.-okban		
	mm.	mm.		1907	1911	1912
Duna jobb partja	15.36	13.41	4.4	6.36	14.10	17.12
Duna bal partja	13.76	11.85	8.0	5.20	13.50	16.60
Duna-Tisza köze	16.23	16.45	4.9	2.42	6.30	6.78
Tisza jobb partja	13.03	9.67	13.6	3.41	9.18	10.96
Tisza bal partja	12.81	11.40	10.7	0.95	3.06	3.31
Tisza-Maros szög	14.05	15.57	2.2	1.08	2.54	2.96
Királyhágón tul	10.22	15.01	18.5	0.39	1.90	2.20
Horvátország	12.65	14.72	7.5			

Kitűnik ezen kimutatásból mindenekelőtt az, hogy míg a Duna jobb partján egy hektárról 15.36 q búzát aratnak, addig a királyhágón tul csak 10.22 q-át. Magyarországon a Tisza balpartján aratnak legkevesebbet, 12.81 q-át, de még mindig 2.6 q-val többet mint Erdélyben. Sőt Horvátországban is 2.4 q-val többet aratnak hektáronként.

Szinte hallom ezzel szemben az ellenérvet, hogy Erdélynek rosszabb a talaja azért terem kevesebb búzát. Csak hogy ezen ellenérvet a második számoszlop mindjárt megcáfolja, amely azt mutatja, hogy a Királyhágón tul hektáronként 15.01 q, szemes tengerit aratnak, amelynél több — 16.45 q — Magyarországon csak a Duna-Tisza közén terem, a többi kerületekben ellenben jóval kevesebb, így Horvátországban is, dacára annak, hogy a magyarországi kerületekben, de különösen a Duna jobb partján sokkalta jobban, modernebbül művelik a tengerit mint Erdélyben. Ez az egyetlen adat is azt bizonyítja, hogy talaja nitrogénban dusabb, mert ezt a nitrogén igényes növényt, a tengerit jobban termi mint a magyarországi nitrogénban szegényebb talajok. A magyarországi talajok közül csupán a Duna-Tisza közét, tehát Bács-Bodrog, Csongrád, Heves, Jásznagykunszolgok és Pestpilissoltkiskun vármegyék talaját lehet nitrogén dusabbnak tekinteni.

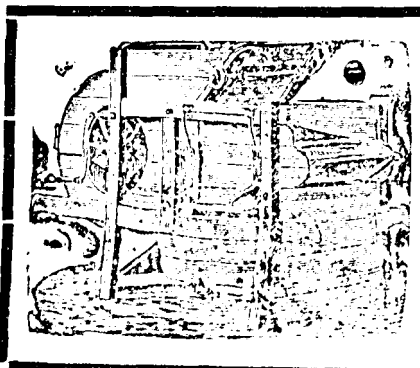
Ez a körülmény tehát kétségtelenül azt bizonyítja, hogy a Királyhágón tuli talajok nitrogén gazdagok, mert jól termik a kukoricát, ellenben foszforsavban szegények, mert rosszul termik a búzát. Ezen a bajon pedig nem bővebb istállótrágyázással, hanem foszforsavban gazdag műtrágyák kiterjedtebb használatával lehetne segíteni, s Erdély buza termésátlagait is rövidesen odaemelni, ahol a magyarországiak vannak.

A harmaatik számoszlop az ugartartásról számol be, ahol azt látjuk, hogy míg a Duna jobb partján a szántóföldnek csak 4.4 %-a, a Tisza-Maros szögén pedig épen csak 2.2 %-a addig a Király-

hágón tul a szántóföldek 18 1/2 %-a fekszik ugarként kihalhatatlanul. Amikor tehát az erdélyi gazda nagyobb jövedelemre van utalva mint amennyit birtokából eddig látott, miért hagyja talajának csaknem egyötödét ugarként heverni, mikor tudhatja azt ma már, hogy az ugar nem pótolja a trágyázást, hogy ugartartás nélkül épen olyan nagy, sőt nagyobb terméseket lehet elérni, mint az ugarral. Régebben, amikor elegendő mennyiségű trágya nem állott rendelkezésre, még csak volt jelentősége az ugartartásnak, mert ha egy évig pihen a föld, amely idő alatt legalább négyszer, de ötször is meg kellene szántani, akkor valahogy nélkülözheti a trágyázást, ma azonban, amikor a gazdálkodás költségesebb volta lehetlenné teszi, hogy a szántóföld egy jelentékeny része tétlenül heverjen, amikor a nagyobb trágya termeléssel, s a rendelkezésre álló műtrágyákkal bőven visszahatjuk a földnek mindazon tápláló anyagokat, amelyeket a folytonos termelés által tőle elvettünk, az ugartartásnak számottevő jelentősége nincs, s látjuk is, hogy az ország azon kerületeiben, ahol a gazdálkodás a legbelterjesebb, ahol a gazdasági intelligencia a legnagyobb, az ugartartás már lecsökkent 2.6 %-ra. Az erdélyi gazdának is oda kellene törekedni, hogy fekete ugar helyett zöld ugart tartson, hogy ezáltal az eddiginél több takarmányt termelhessen, tartsa állatait jobban, amelyek után jobb minőségű istállótrágyát produkálhat és ezzel talaját jobb termőerőbe hozhatja. Ha képes volna csak 10 %-al csökkenteni ugartartását, már ugyan annyival, de valószínűleg jóval többel emelhetné gazdaságának jövedelmét. S ehhez semmi egyéb nem szükséges csak valamivel nagyobb igaerő, a mit persze nem ugyan könnyen, de mégis elő lehetne teremteni, ha az eladható felesleges juhállomány, vagy növendék állatokért befolyó összegből nagyobb igaerőt szerzünk be.

Az utolsó három számoszlop mutatja azután, hogy Magyarország egyes kerületeiben, a művelés alatt álló szántóföld kat. holdján hány kg. szuperfoszfátot használnak el a gazdák, s hogy miként emelkedett az elhasznált szuperfoszfát mennyisége 1907-1912-ig. Kitűnik ebből a kimutatásból, hogy a Duna jobb partja használ el legnagyobb mennyiségű szuperfoszfátot, ahol legintenzívebb a mezőgazdasági kultúra, s a Királyhágón tul megyékben használnak el legkevesebbet. Kétségtelen, hogy ez összefüggésben van alacsony buzatermésátlagával, mert talajának nitrogén gazdagságával magas tengeri termésátlaga bizonyítja, s így alacsony buzatermésátlagának főként csak az lehet az oka, hogy talaja foszforsavban szegény.

(Folyt. köv.)

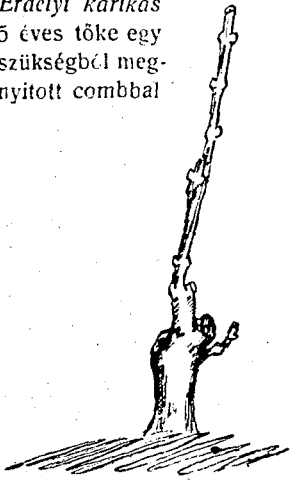
Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR” rostát

szíveskedjék **árjegyzéket** kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32

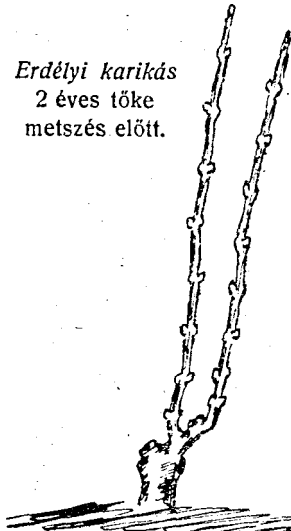
Erdélyi karikás
5 éves tőke egy
szükségből meg-
nyitott combbal

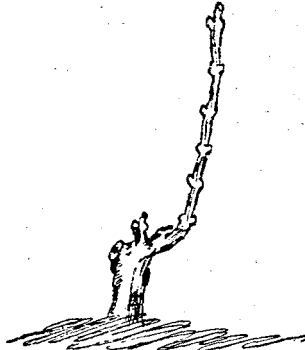
Erdélyi karikás
1 éves tőke
metszés után

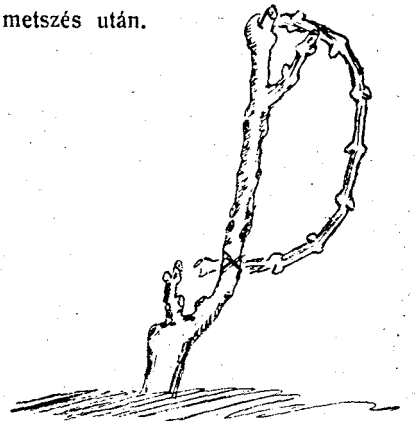
Erdélyi karikás
2 éves tőke
metszés előtt.

Erdélyi karikás
2 éves tőke
metszés után.

Erdélyi karikás
3 éves tőke
metszés után.

Az erdélyi magas combmivelés.

A közölt ábrákon érthetővé tett metszési mód, csak itt használatos nálunk Erdélyben és több ok vail mellette, mint amit ellenzői hátrányául emlitenek. Összehasonlít óvitatást lapunknak a szőlőre áldozhat ószük kerete meg nem enged.

Annyit azonban felemlithetünk, hogy mindig kellő, — sőt néha kelletnél több — párával telített légkörünkben, klimánk alatt a rövid, vagy hosszucsapos tőke-művelés, vagy az ennél csak kissé magasabb »ménesi karikás« inkább tőke, mint combmivelés mellett a szőlő tavaszi fagytól és őszi rothadástól jobban szenved, mint magas combnál.

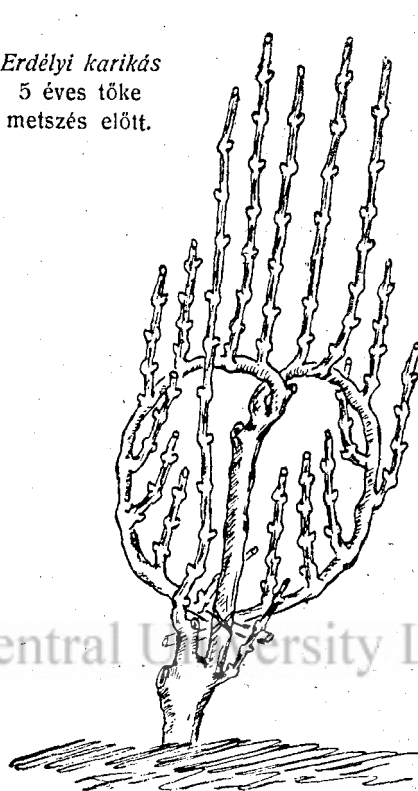
Boraink minősége pedig amellet bizonyít, hogy az erdélyi karikással nyert kvantum, a minőség rovására nem szolgál, csak a trágyázások szorgalmazandók jobban, mint eddig tettük.

Megmaradhatunk azon állítás mellett, hogy minden vidék bizonyos célzattal állapította meg régidőktől fogva kialakult metszési rendszerét és legtanácsosabb a vidékenként kultivált mellett megmaradni, ha ennek egy vagy más irányban hasznát látjuk és a hátrányok nem esnek túlsúlyal a mérlegelés serpenyőjébe.

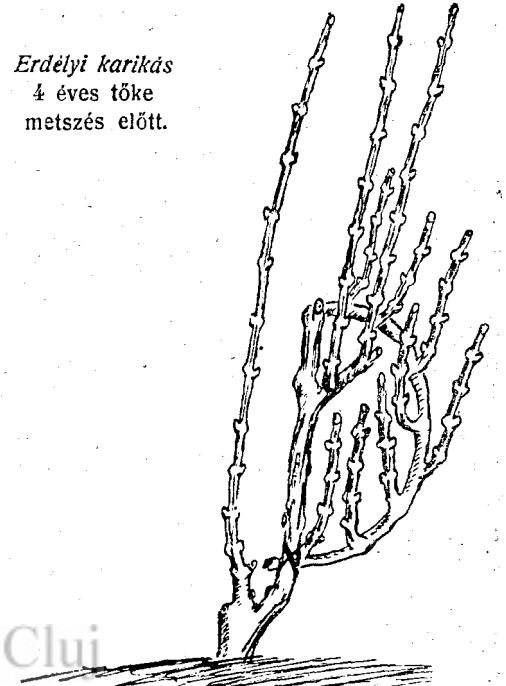
Egy azonban bizonyos! A szálvesztes és karikás tőke, vagy karikás comb mivelet mellett a nyári válogatásnak (Erdélyben »levelezés«) és kötözéseknek igen szorgalmasnak kell lenniök, hogy az amugy is kihasználó tőke hiábavaló fárások nevelése helyett, ezen tápanyagokkal a gyümölcs minőségének fokozására fordíthassa. De meg azon kell lenniök, hogy a nagy tevékenységre serkentett gyökérzetnek — mint említettük — a kellő erőpótlás, trágya alakjában legalább is minden negyedik esztendőben rendelkezésre álljon.

Ha rendszeresen munkáljuk és tápláljuk szőlőinket, azok a betegségeknek is jobban ellentállanak és megfelelő időjárás esetén bőven is fizetnek, amit, hogy megcselekedjenek, bizony ráférne már a szegény szőlősgazdákra!

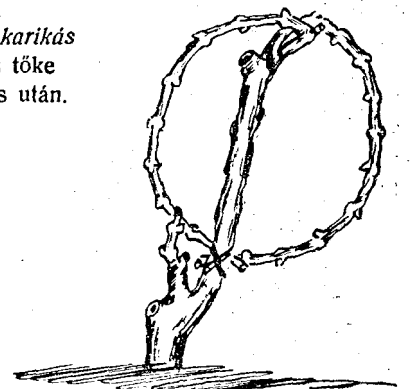
Erdélyi karikás
5 éves tőke
metszés előtt.

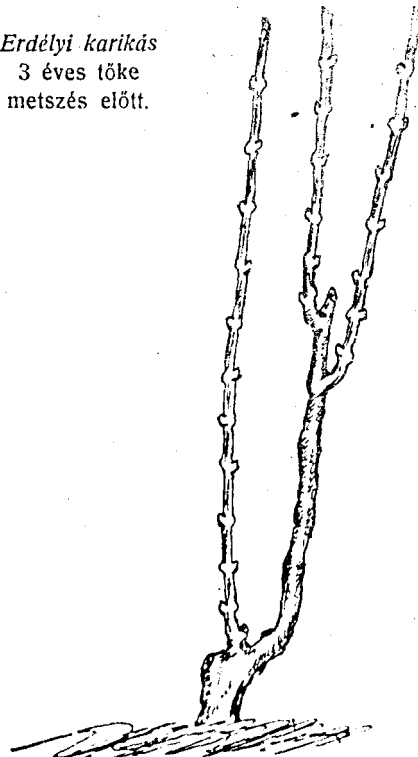
Erdélyi karikás
4 éves tőke
metszés előtt.

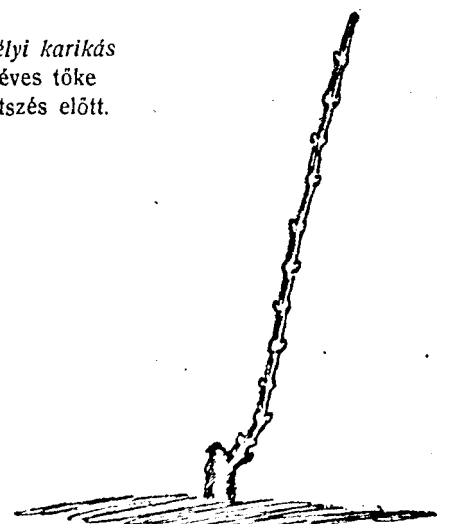
Erdélyi karikás
4 éves tőke
metszés után.

Erdélyi karikás
3 éves tőke
metszés előtt.

Erdélyi karikás
1 éves tőke
metszés előtt.

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselöte, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

Jegyzetek az állattenyésztési szakirodalomból.

Irta:

Dr. Schandl József.

A biológusok mind nagyobb és nagyobb jelentőséget tulajdonítanak az u. n. »hormonok«-nak, eme lényegükben nem, de hatásaikban ismert anyagoknak, melyeket egyes szervek hoznak létre; a szövetnedv eljuttatja emez anyagokat más szervekbe, hogy annak működését irányítsák. Több mint valószínű, hogy a tejelválasztás is ilyen hormonoknak s nem, mint előbb hittük, speciális ideginger befolyása alatt áll. Eklatánsan igazolja e lételt Claypon kísérlete, ki a nyul csecset annak fülére varrta s mikor a nyul kölykeket vetett, a fülre átplántált csecsből is tudott tejet fejni. Hasonlóképp járt el Basch, ki nőtény kutyának hátán ejtett egy bőrsebet és abba csecset belevarrta. A kutya vemhessége folyamán e csecs is kezdett duzzadni s a vemhesség végén tejet is produkált.

Azt is iparkodtak egyes buvárok megállapítani, hogy mely szervek készítik a tejelválasztás hormonjait. Halban azt állította, hogy a méhpogácsákban és a legkülső magzatburok méhpogácsáiban képződnek oly hormonok, melyek a tejmirigyeket duzzasztják és növelik, de egyúttal a tejelválasztást akadályozzák; mihelyt ezen anyagok a szülés alkalmával a nőnek testéből távoznak, mi sem áll utjába annak, hogy a szopás, fejés alatt kifejtett tögymasszázs következtében tej is képződjék a tögyben. Starlingnak petefészek és méhpogácsák etetésével nem sikerült meddő állatoknál tejprodukciónál előidézni, de elérte ezt magzatok belső szerveinek, főleg beleinek etetésével. E szerint tehát inkább a méhben levő magzat anyagcseretermékei a tejelválasztás fő tényezői.

*

Régi tapasztalat, hogy a tögyben már készen levő tej aránylag hig és a fejés közben képződött sűrű. Wellmann dr. borjuszopta tejet vizsgált és azt találta, hogy a szopás kezdetén kiszivárgó tej zsírtartalma 1.3%, a szopás végén gyűjtötté pedig 11.5%. Ezen hihetetlen különbség indítson bennünket arra, hogy a tögyet alaposan fejjük ki, az utolsó cseppeket is iparkodjunk kivonni abból, mert ezek a legértékesebbek. Tejvizsgálat céljából pedig mindig a jól összekevert tejből vegyünk mintát, mert különben túlalacsony vagy túl magas, szóval hamis értékeket kapunk.

*

A monda szerint Kr. u. 1300-ban egy arabs ruhával felfogta egy kiváló csődör ongóját, azt testmelegen tartva hazavitte

és kancájának hüvelyébe tolta. Ezen arabs végezte e szerint az első mesterséges megtermékenyítést, melyről a szakirodalom tud. Azóta sokan (így Plónis, Albrecht, Wagner, Mickley, Hoffmann stb.) foglalkoztak e műtéttel. Legszébb eredményeket e téren Ivanov orosz zootechnikus ért el, ki kancákat, teheneket rendszeresen mesterséges uton termékenyít meg, még pedig az esetek 90%-ában — eredménnyel. Az ondó felfogására puha szivacsot használ, mely 12—15 cm. átmérőjű lehet és a hüvely mélyébe tolja. Ha a kanca hüvelyé savi vegyhatású volna, úgy 1—2%-os szódaoldattal kiöblíti. A kanca farát, farkát, valamint a mén himvesszejét szappanos vízzel lemossa és hig szódaoldattal leönti. Mihelyt a mén a kancáról leszállott, a szivacsot a hüvelyből kihuzza, előzetesen forró vízzel kitisztogatott, jól elzárható pohárba helyezi és tejjel higitja. Egy erectiokor kiömlött ondót feloszt 10 részre és egy részt fecskendez be egy-egy kancának méhébe. Iwanow kedvező eredménnyel használt oly ondót is, melyet levágott vagy kiherélt állatok heréjéből gyűjtött össze.

A mesterséges megtermékenyítésnek jelentősége egyrészt abban áll, hogy ily uton egy csődör tizszer annyi kancát képes megtermékenyíteni, mint természetes uton, másrészt a megtermékenyítés sikerül sok oly esetben, mikor bizonyos párási akadály (pl. hüvelyszűkület, a méhnyak elferdülése stb.) arra különben igen csekély reményt nyújtana.

EGYLETI ÉLET.

— Az E. J. M. Sz. T. Egyesületének törzskönyvező bizottsága mult hó 30-án törzskönyvelt a Radnóthi uradalomban. Ez alkalommal 25 tehén és 12 bika lett törzskönyvelve. Másnap Dicsőszentmártonban és Szőkefalván törzskönyvelt az egyesület, mely alkalommal 44 kisgazda tulajdonát képező fehér erdélyi magyar tehén lett törzskönyvelve. Ezen törzskönyvelt 44 tehén a megkezdett második éves tejeleő-versenyben vesz részt. — A verseny e hó 1-én illetve Szőkefalván 2-án vette kezdetét. A versenyt az egyesület titkára br. Kemény József vezeti, a tejeleés ellenőrzését, zsirpróbák vételét pedig a kolozsvári miniszteri kirendeltséghez beosztott Árián Károly tejjgazdasági szaktanár végzi. Még e héten törzskönyveli az egyesület a Bánffyhungyadi tejeleő-versenyre jelentkezett teheneket s kezdi meg ott is a versenyt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A vetés.

(A földmiveltési miniszterhez április hó 27 ig beérkezett jelentések alapján.)

Április hó eleje óta tulnyomóan derült és száraz volt az idő. Mindössze csak néhány napon jártak nagyobb kiterjedésű esők, melyek azonban leginkább csak az ország déli részein voltak aránylag elég kiadósak.

A gazdasági munkálatok körül a tavaszi szántás-vetés azokon a vidékeken, hol a talaj keménysége miatt csak kettőzött munkaerővel s lassan végezhető, még most is folyik, az ország legnagyobb részében azonban már befejeztetett.

A tavaszi kalászosok a rendellenes időjárásnak megfelelően igen különböző fejlődési fokon vannak. A korán vetettek ugyanis szépen kikelték. A késői vetések a szárazság miatt egyenetlenül keltek és gyengék, a kötött talajba vetettek pedig a talaj felső kérgének megcserepedése következtében rosszul, vagy sehogy sem tudtak kikelni.

Az őszi buza vetések állásáról beérkezett tudósítások a legutóbbi hivatalos vetésjelentésben közölt állapottal szemben az ország egyes részeiben jelentékeny rosszabbodásról számolnak be.

Alsó-Fehér vármegyében néhol ritka. Eger és lótetű jelentékeny kárt okoz. Sok a gyom benne. Beszterce-Naszód vármegyében a korai vetések szépek, a későbbiek is a jó időjárásban sokat javultak. Brassó vármegyében keveset fejlődött. Csik vármegyében jól fejlődik, szépen bokrosodik. Fogaras vármegyében kielégítő. Háromszék vármegyében igen szép egyenetlen. Hunyad vármegyében megerősödött és megbokrosodott. Késői nem elég sűrű. Kisküküllő vármegyében elég jó, helyenkint ritka. Kolozs vármegyében általában gyenge, ritka és gyomos, mintegy 10—15% kiszántatott. Maros-Torda vármegyében közepes. Nagyküküllő vármegyében szépen fejlődik. Szében vármegyében kitűnően fejlődik. Elvértve egerkarak. Szolnok-Doboka vármegyében sárga, nem fejlődik. Torda-Aranyos vármegyében a korai vetés elég szép, a késői vetés nagyon gyenge, ritka. Sok helyütt kiszántották. Udvarhely vármegyében jó, a késői vetés helyenkint ritka.

A fől sorolt részletekből következtetve kétségtelen, hogy az áprilisi kedvezőtlen időjárás nemcsak visszavetette fejlődésükben a vetéseket, hanem lényegesen meg is rontotta a három héttel ezelőtt elég jónak mutatkozó termés kilátásokat.

A beérkezett kedvezőtlen hírek mellett megállapítható azonban az is, hogy kedvező meleg, esős május még sokat javíthat az ez idő szerint csak gyengének mondható termés kilátásokon.

A mesterséges takarmányok közül a lóhere és lucernavetések az ország nagyobb részében szépen fejlődnek, sűrűn hajtanak és nemsokára kasza alá kerülnek.

Az összes takarmányféléknek esőre van szükségük.

A réti fü növése szépen megindult, de fejlődése — a rétek fekvése szerint — részben kellő meleg és csapadék hiá-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyirók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzt szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

nyában, részben pedig a rétet borító víz miatt, sok helyen visszamaradt. Általában véve azonban kielégítően fejlődik.

A **legelők** szépen indult fejlődését a legutóbbi száraz illetve hűvös időjárás sok helyütt visszavetette. A beiszapolt legelők fűnövése is nehezen indult. A kihajtott jószág elég táplálékot talál a legelőkön.

A gyümölcsterméskilátások ország-szerte jók.

— **A májusi fagy.** (Az Erdélyi Gazda Társaság jelentése.) Vidéki képviselőinktől bekért adataink alapján a következőkben ismertetjük a május 3—4-e közötti országos fagy által okozott erdélyrészi károk reális képét:

1. **Kolozs vármegye:**

Kolozsvár. Maximális hideg: —3 C° fok. Szőlőben szorványosan okozott 10—15% kárt. Gyümölcsben nem esett baj. Diófák hajtasai teljesen lefagytak, termésnek vége. Eperfáknál ugyanígy. Gabonákban semmi kár. Kertekben kevés, az is pótolható.

Gyalu. Gyümölcsben 50% kár. Egyéb mint fent.

Teke. —4 C° hideg. Nagy alma és szilva termő vidék. Szőlőben 20—30%, gyümölcsben 50—60% kár.

Nagysármás. A mezőségen általában 10—20% kár van gyümölcsben.

Vár. Irmás. 20—25% kár gyümölcsben.

B.-Hunyad. 15—20% kár gyümölcsben.

2. **Torda-aranyos vármegye:**

Torda. —4 C° fok hideg. Szőlőben és gyümölcsben 20—30% kár.

Marosludas. —4 C° fok hideg. Szőlőben, gyümölcsben 25—35% kár. Mezeikben semmi. Diófák leforrázva.

3. **Marostorda vármegye:**

Marosvásárhely. Szőlőben, gyümölcsben 30% kár.

Nyárádszereda. Gyümölcsben 30—40%. Mesterséges takarmányokban is 15—20% kár.

Szászrégen. Gyümölcsben 20% kár.

4. **Alsófehér vármegye:**

Nagyenyed. Szőlőben 15—20%, gyümölcsben 10—15% kár. Kertekben kevés. Diótermés elpusztult.

Tóváros. Gyümölcsben, szőlőben 20% kár.

Alvinc. Szőlőben, gyümölcsben 30—40% kár.

5. **Hunyad vármegye:**

Déva. —2 C° fok hideg. Szorványos csekély károk.

Szászváros. —2 C° fok hideg. Csekély károk.

6. **Szeben vármegye:**

Nagyszeben. —3 C° fok hideg. 20—25% kár gyümölcsben.

Szászsebes. Gyümölcsben 30% kár.

7. **Udvarhely vármegye:**

Székelyudvarhely. Gyümölcsben 30—40% kár.

8. **Háromszék vármegye:**

Sepsiszentgyörgy. —4 C° hideg. Gyümölcsben 40—50% kár.

9. **Csik vármegye:**

Csikszereida. —1 C° hideg. Gyümölcsben 10% kár.

Gyergyószentmiklós. —5 C° hideg. Gyümölcsben 50% kár.

10. **Kisküküllő vármegye:**

Dicsőszentmárton. —2 C° hideg. Gyümölcsben 20—30%, szőlőben 20% kár.

Állagban, tekintettel arra, hogy sok helyről kaptunk nemleges jelentést és tekintettel arra is, hogy az ilyen jelentések első ízben rendszeresen pessimisztikus hangulatban készülnek, az egész erdélyrészi hazarész kárát nem becsüljük többre, mint szőlőben: 10—15%-ra, gyümölcsben: 15—20%-ra. Ez a kár magában is jelentős ugyan, de még nem katasztrófális jellegű. Csak a most következő fagyos szentek viseljék jól magukat, a mostani kárt kiheverjük a fagy által szintén megtizedelt gyümölcs kártevők számának megapadása révén is.

— **Az országos gazdaggyűlés előkészületei.**

Temesvárról jelentik, hogy a Magyar Gazdaszövetségnek június 7-én ott tartandó nagygyűlésére széles keretekben folynak az előkészületek. A gazdaggyűlés rendező bizottsága Geml József polgármester vezetésével ülést tartott, melyen a rendezés voltaképpen intézője Bellai József városi tanácsos fontos előterjesztéseket tett. Az ülésen részt vettek a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület és a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesületének a vezetői is; Csiki Gyula, Wittmann János és Blaskovics Ferenc elnökök, Báscel Elek és Dold István titkárok, Juhász Vilmos kir. tanácsos és Luniacsek Árpád. A gazdaggyűlés alkalmából a gépgyárosok nagyszabású kiállítást rendeznek. A gyűlés előtt több motoros szántógépet mutatnak be munka közben Temesvár határában. A hirneves verseci borpincéket a gyűléssel kapcsolatos tanulmányi kirándulás keretében mutatják be. Akik a szántógép bemutatóján és a verseci kiránduláson részt akarnak venni, jelentkezzenek a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület (Temesvár, Vármegyeháza) titkári hivatalánál. Aki a nagygyűlésre öt napon belül meghívót nem kap s arra igényt tart, jelentkezék a Magyar Gazdaszövetségnél Budapesten.

— **A közgazdasági doktorok és a gazdák.**

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek irodalmi és tanügyi szakosztálya Bernát István elnöklésével tartott ülésén foglalkozott a királyi József műegyetemen szervezett közgazdasági tanfolyam kérdésével, ismételten állást foglalván a mezőgazdasági főiskola szervezése mellett. — Buday Barna előadó ismertette a műegyetemen szervezett közgazdasági szakosztály felállításának előzményeit és lényegét, szervezetét, amely korántsem alkalmas arra, hogy az O. M. G. E. által propagált mezőgazdasági főiskolát vagy közgazdasági egyetemet pótolja. Nincs a tanfolyamon, illetve közgazdasági szakon egyetlen mezőgazdasági tanszék sem, sőt a tanfolyam még továbbképzésre sem alkalmas, ezenkívül hibája ez új intézménynek, hogy egyetlen pályára se kvalifikál. A tanfolyam alig egyéb, mint egy ismételő iskola. Az O. M. G. E.-nek tehát tiltakoznia kell ellene, éppen ezért elfogadásra ajánlja a következő határozati javaslatot:

Az irodalmi és tanügyi szakosztály véleménye szerint a m. kir. József műegyetemen szervezett közgazdasági tanfolyam nem tekinthető olyan kezdeményezésnek, mely a mezőgazdasági főiskola kérdését megoldaná, vagy ezzel egyáltalán összefüggésbe volna hozható; a szakosztály tehát a mezőgazdasági főiskola létesítésére irányuló kívánságait változatlanul fentartja. Elvi szempontból kifogást tesz a szakosztály amiatt, hogy a gazdasági tanintézetet végzeteket a közgazdasági tanfolyam rendes hallgatói közé nem veszik föl, holott a szervezeti szabályzat szerint a kereskedelmi akadémia felső tagozatát végzetek a tanfolyamra felvehetők, már pedig a kereskedelmi akadémia és gazdasági tanintézetet végzetek összes tanuló éveinek száma egyformán kilenc esztendő, sőt tizenegy esztendő azokra nézve, akik a gazdasági tanintézetbe és állatorvosi főiskolába érettségi bizonyítvánnyal léptek. Kérje fel tehát az O. M. G. E. a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat, hogy a szervezeti szabályzat módosításával szüntesse meg a gazdasági tanintézeti kvalifikációnak indokolatlan háttérbe tolását.

A Dr. Borovszky-féle szagositott
BOROLIN
 a világ legjobb és leghatásosabb **házi-szere.** A **Borolin** a fájdalmakat azonnal megszünteti.
 Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
 Próbaüveg 50 fillér.

— **Az O. M. G. E. franciaországi tanulmányútja** június hetedikén kezdődik. Az utirány Bern, Lyon, Bordeaux, Cognac, Niort, Alencov, Rouen, Páris, Reims, Basel, Zürich. A tanulmányút három hétig tart s a részvételi költség személyenként, minden kiadást beleértve, 900—950 korona lesz. A tanulmány uton csakis egyesületi tagok vehetnek részt. S mivel a résztvevők számát korlátozták, ajánlatos mielőbb jelentkezni az O. M. G. E. (IX. Köztelek-utca 8.) titkári hivatalánál. A tanulmányút vezetői Miklós Ödön államtitkár és Mitschenbacher Emil dr. O. M. G. E. titkár lesznek.

— **Az osztatlan közös legelőkről szóló törvény végrehajtása és a törvényhatóságok.** Az osztatlan közös legelőkről szóló 1913. évi X. t.-cikk végrehajtása tárgyában kihirdetett rendeletet, amely a fent idézett törvény hatálybalépésének napjával folyó évi május 1-ét állapította meg, a földmivelésügyi miniszter most küldte meg a törvényhatóságoknak. Mivel a törvény 70-ik szakasza szerint a törvényben a közigazgatási bizottság hatáskörébe utalt teendőket a közigazgatási bizottságnak egy új, ugynevezett gazdasági albizottsága végzi, felhívta a miniszter a törvényhatóságokat, hogy ennek az albizottságnak megalakítása iránt a belügymi-

<p>Kitüntetések:</p> <table> <tr><td>Arad</td><td>Pécs</td></tr> <tr><td>Budapest</td><td>Pancsova</td></tr> <tr><td>Belgrád</td><td>Szófia</td></tr> <tr><td>Berlin</td><td>Szeged</td></tr> <tr><td>Győr</td><td>Szatmár</td></tr> <tr><td>Lovrin</td><td>Szabadka</td></tr> <tr><td>Lugos</td><td>Temesvár</td></tr> <tr><td>Nagybecskerek</td><td>Veszprém</td></tr> <tr><td>Nagyvárad</td><td>Wien</td></tr> <tr><td>Pozsony</td><td>Zenta</td></tr> </table>	Arad	Pécs	Budapest	Pancsova	Belgrád	Szófia	Berlin	Szeged	Győr	Szatmár	Lovrin	Szabadka	Lugos	Temesvár	Nagybecskerek	Veszprém	Nagyvárad	Wien	Pozsony	Zenta	<p>Fajbaromfi!</p> <p>Fajbaromfi!</p>	<p>Keltető tojások! Reitter Oszkár főkapitány fajbaromfi gazdaságában</p> <p>Nagybecskereken kaphatók Angliából hozott telivér fajtisza, legelsőrendű hófehér Or-</p>	<p>pington, hófehér Wiandotte (amerikai kitűnő téli tojó). Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plumet Rocks tyuktojások, valamint hófehér óriás pekingi kaesa tojások darabja 60 fillér.</p> <p>Rázásmentes faláda esomagolás ingyenes Hazai és külföldi legelő és legnagyobb kitüntetések. 3064 Allami nagy aranyérem.</p>
Arad	Pécs																						
Budapest	Pancsova																						
Belgrád	Szófia																						
Berlin	Szeged																						
Győr	Szatmár																						
Lovrin	Szabadka																						
Lugos	Temesvár																						
Nagybecskerek	Veszprém																						
Nagyvárad	Wien																						
Pozsony	Zenta																						

nisztértől veendő rendelethez képest kellő időben intézkedjenek, nehogy a törvény végrehajtása fennakadást szenvedjen. — Együttal értesítette a miniszter a törvényhatóságokat, hogy az 1913. X. t.-cikk alapján alakítandó legeltelési társulatok megalakításának előmozdítása végett azokat a nyomtatványokat, amelyekre a közös legelőben részes feleknek már a megalakulás alkalmával szükségük van, díjmentesen bocsátja az érdekeltek rendelkezésére és felhívta a törvényhatóságokat, hogy erről a községi előjáróságokat (városi tanácsot) a közös legelőben részes felekkel való közlés végett azzal értesítsék, hogy a társulattá alakulás folyamatba tétele előtt okvetlenül beszerzendő nyomtatványokat a földmivvelésügyi miniszterium könyvtára (Budapest, V. Országház-tér 11.) egyszerű levélbeli kérelemre küldi meg.

— **Ragadós állatbetegségek.** A földmivvelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint csökkent a múlt hét folyamán a lépfenével fertőzött községek száma 100-ról 91-re, a veszettséggel fertőzötteké 245-ről 241-re, a takonykorrallal fertőzötteké 55-ről 52-re, a száj- és körömfájással fertőzötteké 224-ről 219-re, a juh-himlővel fertőzötteké 11-ről 10-re, a rühkórral fertőzötteké 562-ről 543-ra és a bivalyvésszel fertőzötteké 2-ről 1-re. — Emelkedett ezzel szemben a sertésorbáncal fertőzött községek száma 72-ről 90-re és a sertésvésszel fertőzötteké 297-ről 318-ra. Ivarszerű hólyagos kiütéssel a múlt héten is 83 község volt fertőzve.

— **A német, magyar és osztrák méhészek** Pozsonyban rendezendő 59. vándorgyűlésének és kiállításának közgazdasági fontosságát a bel- és külföldön egyaránt méltatják. A kiállítók kitüntetésére a többek között újabban Esterházy Miklós herceg, Darányi Ignác, Bujanovics Sándor, Pálffy Béla gróf, a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a Gazdák Biztosító Szövetkezete, a Nyugatmagyarországi Méhész Egyesület, a Zalamegyei Gazdasági Egyesület és az Erdélyrészi Méhész Egyesület ajánlottak fel díjakat. Az Osztrák Birodalmi Méhész Egyesület és osztrák földmivvelésügyi miniszter szintén előljárnak a jó példával, amennyiben ők is tetemes összeggel mozdítják elő a vándorgyűlés sikerét. E ritka áldozatkészség a méhészek nagy tömegét mozdította meg, kik tömegesen fognak részt venni a pozsonyi méhész- napokon.

— **Eladó szeszmoslók.** A földmivvelésügyi miniszterium közlése szerint május 31-ig Neumann Testvérek aradi cégnél 12.000, a Gschwindt-féle budapesti cégnél 500, Hirsch Ödön kolozsvári cégnél 4000 és Mayer Miksa savskimarofi (Horvátország) cégnél 1000 métermázsa száritott szeszmoslók kerül eladásra.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

**FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ**

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéses,

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

Folyó év július hó 1-ére

földmivvelésiskolát végzett
nős, fiatal, erélyes, magyarul és románul beszélő
gazdasági ispánt
keresek felvételre.

Gróf Haller Jenő

Küküllővár (Kisküküllőmegye).

3108

Hatása biztos!
Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak

2767 IV.

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Dr. Gróf Teieki Domokos úr ömeltósága gernyeszegi magyar erdélyi többszörösen kiüntetett tenyészetéből eladó 10 db részben idős, részben fiatal borjas vagy ellős tehén, 4 db hároméves üsző. Megkeresés esetén készséggel ad felvilágosítást: Gernyeszeg, Marostordamegye, posta, vasút, távirda, telefon állomás.

Az Intéző.

3103

SZŐLŐSGAZDÁK!

Rendeljek meg már most a **peronoszpóra permetezőket és permetező anyagot!**

A legjobb és legolcsóbb permetezőket, kénporozókat, szénkénegezőket és egyéb szőlő- és gyümölcsészeti gépeket és felszereléseket szállít: Az

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvárott, Attila-utca 10. szám alatt.

Intézői állást keres

nagyobb erdélyi uradalomban egy somogy megyei belterjes nagy uradalom okleveles intézője. Kolozsmegyei születésű, keresztény vallású, nős, beszél magyarul, németül, románul, jelenleg 33 éves, 9 évi gyakorlattal. Kiválóan jártas szőlő- és borkezelésben, (felsőbb szőlészeti tanfolyamot is végezte.) tehenészet, hizlalás, gőzekemivvelés, gépek kezelése, szeszgyár és malom ellenőrzésben, számadások vezetésében, üzletek kötésében stb. Állását az ősz folyamán foglalhatja el. Személyes bemutatkozásra bármikor elmegy. Állását az uradalom bérbeadása miatt óhajtja megváltoztatni.

Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít „Belterjes gazdálkodás” jellegével.

3099

A „Kosmos“ szab. hörnyolt aszfalt lemezt kiváló előnnyel alkalmazták:

Nedves falak szárazzá tételére. Istállók, raktárak, gyár-helyiségek mennyezetének és padlásainak páramentesítésére. Fal vagy mennyezet borításánál alkalmazva **hőszigetelő hatásánál fogva** védelmül szolgál úgy a hideg, mint a meleg ellen. Megszünteti a rendkívül káros és egészségtelen lecsapódásokat (csepegést).

Fő szerepe, hogy az istállók mennyezet gerendáit örökre tartókká teszi és lehetővé teszi, hogy az istállók padlásán **gabonát, főképen pedig hogy télen csöves tengerit tartsunk!**

A fengeri nem penészedik így meg és ami fő csiraképessége a fagytól nem szenved, mint a kasokban! — Alföldi uradalmakban mindenütt bevezetve! — Egy m² felület borításához való „Kosmos“ anyag gyári ára 2.60 K. Mindenki felszerelheti!

Megrendelhető, használati utasítással együtt az

Erdélyi Gazda Társaság Kolozsvárt

cim.n, hol a minták is megtekinthetők!

3106

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításán első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-út 13. szám.

Eladó:

egy Höcker-féle félstabil jókarban levő 10 lóerejű gőzgép; továbbá egy nagy államvasuti 6-os nehéz

cséplőgarnitúra

lóherfejtő és Ásványi-féle szártépővel, valamint 1 drb lincolnschirei 3 éves kan és 1 drb koca, mindkettő tenyésztésre alkalmas.

Értekezhetni:

3 94

Papp Kálmán nagybirtokosnál Somogyom (K.-Küküllőm.)

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefáni-ut 1. szám.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszin'én az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A léfolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet-leslelésekből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,357.603.— „
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett: tüzkárokban	10,740.000.— „
jégkárokban	5,042.000.— „
Biztosított érték tűzben 1912. évben	880,000.000.— „
jégben 1912. évben	63,000.000.— „
Életüzlet állománya	15,240.080.— „

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

„GONDVISELÉS“ Országos Központi Segélyező Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiházatási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltet. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önműködő helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 20'8

Magyarországi Nemzetközi

Aratógép Társaság

közismert legjobb és legelterjedtebb

Mc Cormick gyártmányu

Fűkaszaló gépei,

Acél szénaforgatói,

Acél szénagyűjtői,

„Sidedelivery“ gyűjtő és forgató gépei,

Acél lókapái,

Marokrakó és kévekötő aratógépei

— a legnagyobb kedvezmények mellett —

megrendelhetők az

ERDELYI GAZDA TÁRSASÁG

Kolozsvár

(Attila-u. ca 10. sz.)

cimen.

Haszonbérleti hirdetmény.

A nagyenyedi Bethlen-kollégium tulajdonát képező, **Vingárd** község (Alsó-Fehér vármegye) határán fekvő, kb. 1680 k. hold területű

mezőgazdasági birtok

a hozzátartozó modern berendezésű, évi 720 Hl. kontingensű **mezőgazdasági szeszgyárral, korcsmaházzal** és kellő számú **gazdasági épülettel**, 1914. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg 12 egymásután következő évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási évi bérösszeg 48000 korona.

Bánatpénzül ennek 10 %-a, vagyis 4800 korona teendő le az árverés megkezdése előtt, készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban.

Árverés 1914. évi június hó 10-én d. e. 10 órakor tartatik meg **Nagyenyeden**, a Bethlen-kollégium jószágigazgatósági hivatalában, hol a részletes árverési és haszonbérleti feltételek, a hivatalos órák alatt, korábban is megtekinthetők.

Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak, ha azok a szóbeli árverés megkezdése előtt adatnak be s tartalmazzák a szabályszerű bánatpénzt.

Nagyenyed, 1914 május 7.

Rick Béla,
jószágigazgató.

Keresek
megvételre
 jól menő vas-
 szürke, vagy sárga
 156--57 cm. magas
hámos lovat

Br. Bálintitt Károly
 Várhegy u. p.: Maros-
 vásárhely. 3109

993/1914.

Tüzifaeladási hirdetmény.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok lupsai erdejében levő tölgyállománynak kitermelése után származott:

10.000 (tízezer) m³ elegyes dorong- és hasábfa

a fogarasi ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében 1914. évi május 14-én délelőtt 11 órakor tartandó nyilvános versenytárgyaláson zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül.

A részletes eladási feltételek a m. kir. földmivelésügyi minisztérium X. főosztályában, valamint a fogarasi ménesbirtok igazgatóságánál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, vagy pedig azokat a ménesbirtok igazgatósága az érdeklődőknek kívánatra megküldi.

Azok számára, akik az eladó tűzifát megtekinteni óhajtják, a ménesbirtok igazgatósága a homoród-kőhalomi, sárkányi vagy fogarasi vasutállomásra fogatot rendel ki. — Fogaras, 1914 április 19-én.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

3102

Zsákok,
Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
 V., Nádor-utca 31-33. szám.

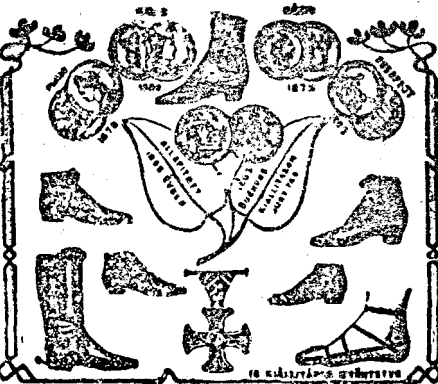
**Évekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-
 intézet.** Kérjen ajánlatot!

Eladó
földbirtokokat keresünk!

Részletes ajánlatok az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
 címére
 Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz.
 alá intézendők 3089

MATUTSEK JÓZSEF
 KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű
férfi és női cipőraktárára

2019
 Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

ELFOGADOK:

nyári legeltetésre szarvasmarhákat
pásztorlással és szózással darabon-
kint borjuért 8 K, 2 éves borjuért
11 K, 3 éves növendékért 13 K,
idősebbért 15 K. Értekezni lehet:
Gróf Vigyázó Sándor ur Öméltóságának
gazd. intézőségével, Almásztmihály,
u. p. Hidalmás, Kolozsm.

3104

2508. szám.

Értesítés

a tüzelőanyag bérleti szállítására a következő állomásokban:

Nagyszeben	beszállított katonaság részére 1914 november 1-től 1915 okt. 31-ig. Az ajánlati tárgyalások.	a cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságánál.	Nagyszebenben	1914. május hó	15-én
Fogaras					
Orlát					
Székelyudvarhely					
Medgyes					
Nagydisznód					
Szászváros	a cs. és kir. katonai élelmezési fiókraktárnál	Brassóban	12-én		
Szászsebes					
Brassó					
Höltövény					
Feketehalom					
Keresztényfalva					
Vidombák	a cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál	Kolozsvárt	11-én		
Barczarozsnyó					
Kolozsvár					
Marosvásárhely (sátortáborral)					
Beszterce					
Abrudbánya					
Erzsébetváros					

megtartatnak.

E tárgyalásokra érvényes feltételek a cs. és kir. katonai élelmezési raktároknál Nagyszebenben, Kolozsvártt és a fiókraktáránál Gyulafehérvár és Brassóban betekinthető hirdetményekben és feltételi füzetekben — mely utóbbiak ingyen kaphatók — foglaltatnak.

Nagyszeben, 1914 április hó 25-én.

3105

Cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága.

Az

ERDELYI GAZDA

kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irtá:

Tokaji László
E. G. E. titkár

Ára: 3 korona.

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait.

A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) Adataink eredményei. A birtokpadás okai. Az állam feladatai. A társadalom serepe és hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete.

A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdései iránt érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

A FALUSI NÉP GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS NEMZETI IRÁNYBAN VALÓ VEZETÉSE.

Irták:

Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,
Jászberényi András, Dr. Szász Albert
Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséser Lajos.

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

ROMÁNIA MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYAI.

Irtá: Barabás Endre.

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földművelő szövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás seociális irányai. A romániai tanító szociális munkája. — Stb. stb.

— Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színben látjuk a román faj kultúrtságának fejlődését és mai fokát. —

Az erdélyi állattenyésztés fejlődése.

Irtá: Jakab László.

Ára: 1 korona.

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételű tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

Irtá: Tokaji László.

AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOKPOLITIKA FELADATAIRÓL.

Ára: 50 fillér.

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

GRÓF MIKÓ IMRE ÉS A MAGYAR FÖLD.

Ára: 50 fillér.

Irtá: Tokaji László.

Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

ÚJ HONFOGLALÁS ERDÉLYBEN.

Irtá: Tokaji László.

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árnak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDELYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Kolozsvártt, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. *Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve 6 K-ért megküldelik.*

Fenti könyvek megrendelőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadónak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadását. 3051

ERDELYI GAZDA TÁRSASÁG

K. K. T. BEJ. CÉG.

(TISZTÁN GAZDÁKBÓL ALAKULT VÁLLALAT!)

LEVÉLCIM:

ERDELYI GAZDA TÁRSASÁG
KOLOZSVÁRT, ATTILA-UTCA 10. SZ.

SÜRGÖNYCIM:

ERDELYI GAZDA

TELEFON 158.

Teljesen szakszerű vezetés mellett — külön e célra alkalmazott tisztviselői karral — kiválóan szolid elvek alapján foglalkozik a gazdaközönység minden produktumának értékesítésével és mindennemű szükségleteinek beszerzésével. —

Legelőnyösebb értékesítés céljából elfogad:

Termény, takarmány, bor stb. eladási megbízásokat.

Tenyész- és igásállatoknak eladásra való előjegyzését.

Birtok eladási, bérleti és jelzálog-szerzési megbízásokat.

Legelőnyösebb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás:

Mindennemű fő- és mellékágazati mezőgazdasági gépek, felszerelések, eszközök, anyagok és műtrágyákra,

Háztartási gépek-, cikkek-, anyagok- és eszközökre. Mezőgazdasági háziipari készítmények,

Tenyész- és igásállatokat illetőleg,

Ingatlanok- és bérleteknek megbízásból való vétele és szerzése.

Egyforma, alku nélkül nyújtandó magas kedvezmények minden gazdának!

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár, Attila-utca 10. szám. — Telefonszám 158.

Megbízásból eladásra ajánl:

Földbirtokokat:

	Megyében:
1. 900 kath. hold területű	Kolozs
2. 476 " " "	Szatmár
3. 43 " " "	Kolozs
4. 6000 " " "	Arad
5. 640 " " "	Nagyküküllő
6. 600 " " "	Tordaanyos
7. 900 " " "	Szatmár
8. 1600 " " "	Tordaanyos
9. 70 " " "	Szolnokdoboka
10. 350 " " "	Szolnokdoboka
11. 100 " " "	Kolozs
12. 23 " " "	Hunyad

Erdőbirtokokat:

1. Erdélyben 10000 kath. hold területű erdőt
2. " 800 " " " "
3. " 750 " " " "

Megbízásból keres megvétel céljából azonnalra cca 400—600 kat. holdas jó mezőségi,

vagy M.-Ludas—Maroscsapó vonalon fekvő birtokot.

Bérbead:

2600 holdat	Kolozs megyében
1800 " "	Kolozs megyében
1027 " "	Szolnok-Doboka megyében
446 " "	Kolozs megyében
600 " "	Kisküküllő megyében és
130 " "	Udvarhely megyében.

Szárított tengeri moslékot:

melyet úgy a tejelő, mint hizó és igás állatoknál a legjobb eredménnyel alkalmaznak.

Ezen kiváló takarmány nagy tápértéke mellett, még a legolcsóbbnak is mondható.

Egy próba megrendeléssel bárki meggyőződést szerezhet ezen takarmánycikk kiválóságáról. Megrendelhető már 2 métermázsától is

Állatokat u. m.:

200 darab racka bárány
800—1000 darab malac (3 hónapos) továbbá:

Lovak.

Fejős berni — simmentháli tehének.

Sertések: Jorkshyreai és berkshyreai tájfajták stb.

Mezőgazdasági gépeket és eszközöket u. m.:

Fűkaszálók, szénagyűjtők, marokrakó és kévekötő aratógépek a közismert első minőségű Mc. Cormick gyártmányok, a legnagyobb engedményekkel!

Cséplőgép garnitúrák,

Trieurök,

Nyersolajmotorok,

Darálók,

Örlőmalmok,

Ékék,

Önitató berendezések és alkatrészek.

Kertészeti és gazdasági eszközök u. m.: acélásók, kapák, kerti ollók és kések, lónyírógépek.

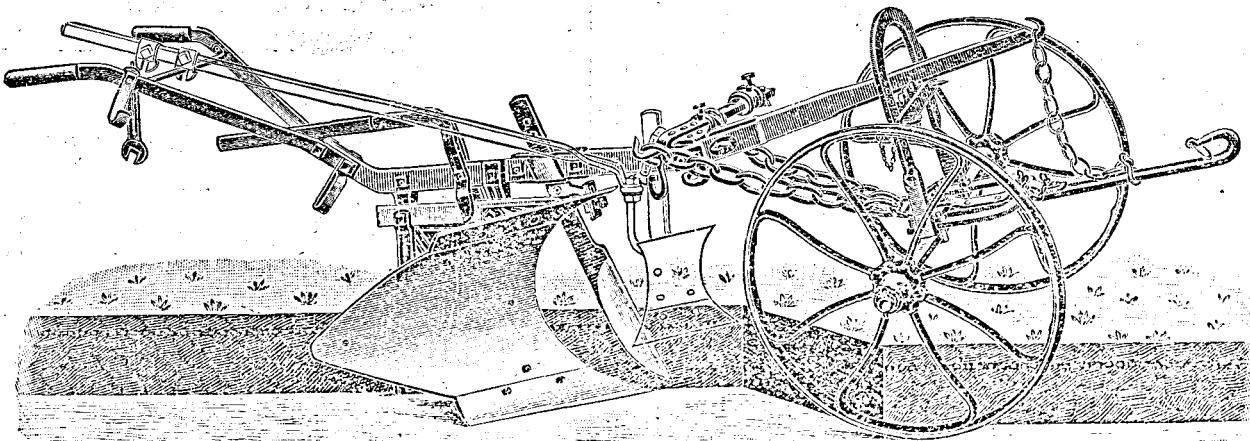
Mütrágyák.

Feltételek megtekinthetők a fenti címen.

3098

Az Eberhardt testvérek Ulmi ekegyárának Vezérképvisellete

felhívja a t. földbirtokos urak figyelmét

egy-, két- és háromvasú váltóekéire,

melyek a Kolozsvárt 1913 szeptember havában megtartott kiállítson aranyéremmel lettek kitüntetve. Ezen ekék rendkívül könnyen járnak, könnyen kezelhetők, kiváló szerkezetűek, tökéletesen fordítanak és porhanyítanak.

Kizárólagos vezérképviselő Erdély részére:

Láng Keresztély, Erzsébetváros

Legyen figyelemmel a „Vadkan” védjegyre!

Legyen figyelemmel a „Vadkan” védjegyre!